

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ

"อย่าหลงเชื่อง่าย อย่าหน້ายตรวจสอบ
ต้องอ่านฉลาก"

นางสาวจุไรรัตน์ ถนอมกิจ
นักวิชาการอาหารและยาชำนาญการ
กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

หลักสูตรอบรมครูอนามัย สร้างเด็กไทยรอบรู้สุขภาพ

หัวข้อการเรียนรู้

01

ผลิตภัณฑ์
สุขภาพ และ
การเลือกซื้อ

02

การรู้เท่าทัน
โฆษณา

03

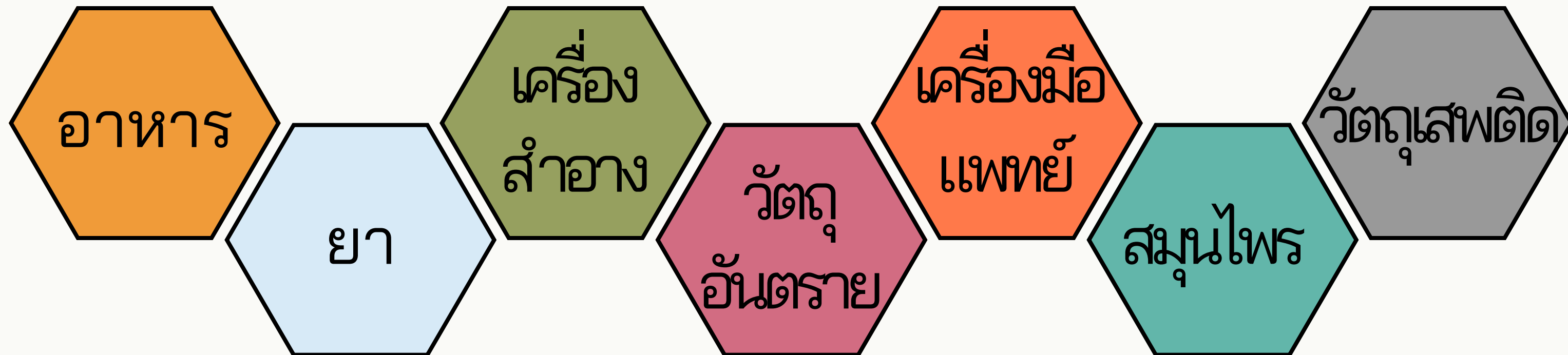
การสืบค้นข้อมูล
ผลิตภัณฑ์
สุขภาพ

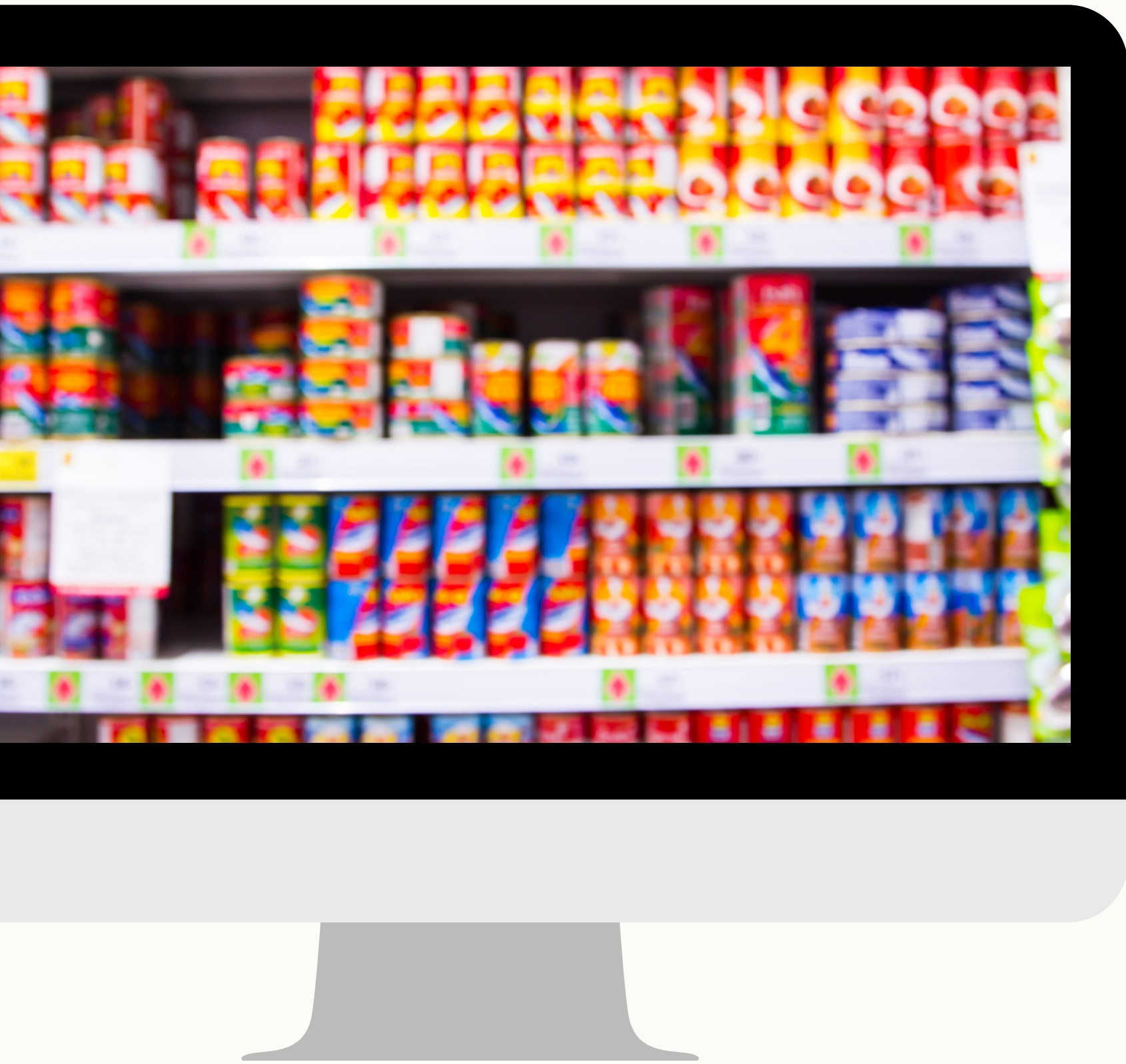
04

ช่องทางการ
ร้องเรียน

1

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ คือ ผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อสุขภาพอนามัย รวมถึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนเป็นผลิตภัณฑ์ที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย

ผลิตภัณฑ์อาหาร

อาทิเช่น

อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท อาหารกระป๋อง
ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ยา

อาทิเช่น

ยารักษาโรคชนิดต่างๆ ที่มีลักษณะเป็น ยาเม็ด
ยาน้ำ ยาฉีด เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ เครื่องสำอาง

อาทิเช่น

ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวหน้า ครีมหรือโลชั่น
บำรุงผิว ครีมรองพื้น แป้งทาหน้า ครีมกันแดด
 เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ วัตถุอันตราย

อาทิเช่น

ผลิตภัณฑ์ป้องกันและกำจัดแมลง ผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรค ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดพื้น ฝาผนัง และห้องน้ำ เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์

อาทิเช่น

กุญยางอนามัย คอนแทคเลนส์ หน้ากากอนามัยที่ใช้ทางการแพทย์หรือใช้ป้องกันเชื้อโรค เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ สมุนไพร

อาทิเช่น

ฟ้าทะลายโจร น้ำมันกัญชา ชาจากใบกัญชา ยา
ดมสมุนไพร ยาหม่องสมุนไพร เป็นต้น

ผลิตภัณฑ์ วัตถุเสพติด

อาทิเช่น

ยาเสพติดให้โทษที่มีการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น ยาบรรเทาอาการปวด วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เช่น ยานอนหลับ เป็นต้น

การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพ

อย่าหลงเชื่อง่าย อย่าหน้ายตรวจสอบ ต้องอ่านฉลาก

อ่านฉลาก

ช่วยให้ปลอดภัยมากขึ้น

- ดูวันผลิต/ควรบริโภคก่อน/วันหมดอายุ
- วิธีการบริโภค/วิธีใช้
- วิธีการเก็บรักษา
- คำเตือน/ข้อห้ามใช้

อ่านฉลาก

ช่วยให้ได้รับผลิตภัณฑ์ที่ **คุ้มค่า**

- ข้อมูลโภชนาการ
- ส่วนประกอบ
- ปริมาตรสุทธิ/น้ำหนักสุทธิ
- ขนาดบรรจุ

อ่านฉลาก

สร้างความ**เชื่อมั่น**

- ชื่อผู้ผลิต/นำเข้า/ผู้แทนจำหน่าย
- สถานที่ผลิต/นำเข้า
- สัญลักษณ์ ที่ อย.กำหนด เพื่อแสดงว่าผลิตภัณฑ์นั้นขออนุญาตตามกฎหมาย

เกร็ดความรู้

สำนักงาน
คณะกรรมการ
อาหารและยา

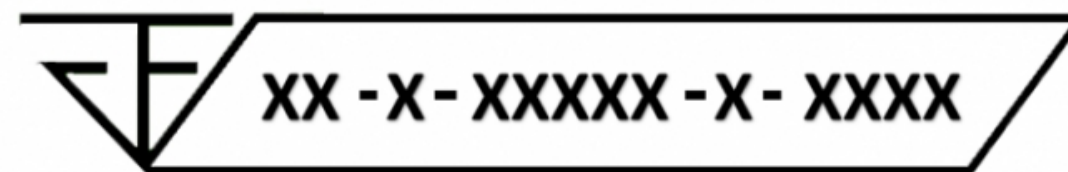

องค์การ
อาหารและยา

เครื่องหมาย อย.

หมายถึง เครื่องหมายที่แสดงให้ผู้บริโภคทราบว่า ผลิตภัณฑ์
สุขภาพนั้น ๆ ได้ผ่านการพิจารณาด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ
และความปลอดภัย ถูกต้องตรงตามมาตรฐานเกณฑ์การผลิต
หรือการนำเข้า จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

แต่อาจ ไม่ได้อยู่ในรูปของแบบนี้เสมอไป

อาจมีรูปแบบอื่นๆ เช่น
เลขที่ใบรับจดแจ้ง **XX-X-XXXXXXXXXX**
ทะเบียนยาเลขที่ **XX/XX** เป็นต้น

ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ

อาหาร

เครื่องหมาย อย.
หรือเลขสารบบอาหาร
13 หลัก

ยา

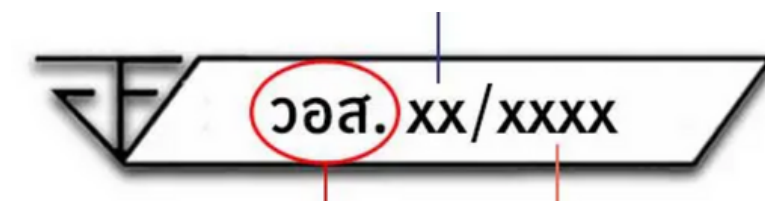
เลขทะเบียนยา

Reg no.1A xx/xx

วัตถุอันตราย ที่ใช้ในบ้านเรือน

เครื่องหมาย อย.
หรือ เลขที่รับแจ้ง xx/xx

ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพ

เครื่องสำอาง

เลขที่ใบรับจดแจ้ง
10 หลัก
(XX-X-XXXXXXX)
หรือ 13 หลัก
(XX-X-XXXXXXXXXX)

เครื่องมือแพทย์

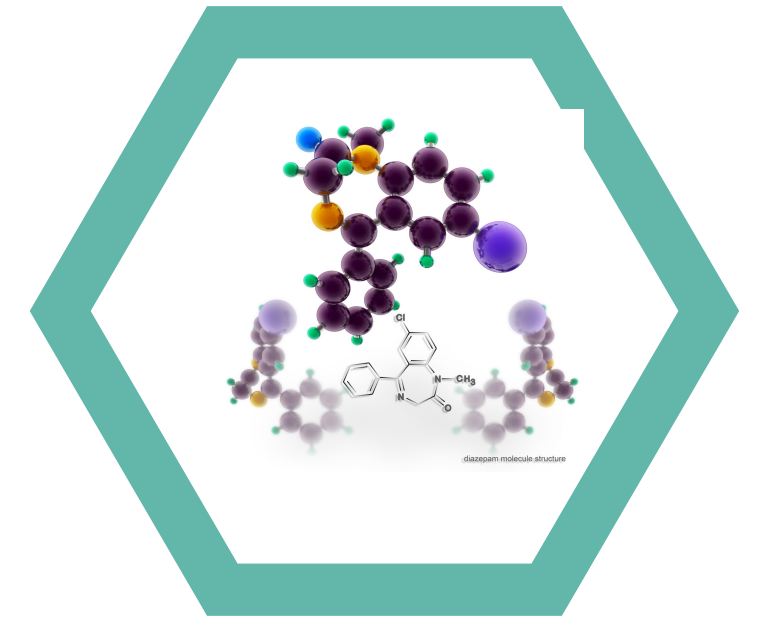
เลขทะเบียน 12 หลัก
XX-X-X-X-XXXXXXX

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

เลขทะเบียนที่
G xx/xx
K xx/xx

วัตถุเสพติด

เลขทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3,4
เช่น P1A x/xxxx หรือ P1C
x/xxxx
เลขทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภทที่ 3
เช่น N2A x/xxxx หรือ N2C
x/xxxx

2

การรู้เท่าทันโฆษณา

สารพัด **Fake News** ที่ปรากฏทางสื่อต่าง ๆ

อาหาร
โฆษณาเป็น ยา รักษาสารพัดโรค ล้างพิษ สวย-สาว-SEX / Block Burn

เครื่องสำอาง
โฆษณาเป็น ยา ลดไขมัน เพิ่มขนาดทรวงอก รักษาสิว ฝ้า

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
โฆษณาเกินสรรพคุณ เป็นยาระบาย บรรเทาอาการท้องผูก อวดอ้างรักษามะเร็ง เพิ่มสมรรถภาพทางเพศ

- ผลเสีย**จากการหลงเชื่อโฆษณา
- ได้รับอันตรายจากสารห้ามใช้ หรือจากยาที่ลักลอบใช้
  - ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
  - ขาดโอกาสในการรักษาที่เหมาะสม

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้
บริโภคนอกเหนือจากการบริโภคอาหารปกติ
มีประโยชน์ หากเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาวะ
ของร่างกาย

≠

- **ห้าม**บริโภคแทนอาหารมื้อหลัก
- **ไม่มีผล**ในการป้องกันรักษาโรค

รูปลักษณะคล้าย ยา
แต่ไม่ใช่ ยา

ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

เลือกเครื่องสำอาง อย่างไร ให้ปลอดภัย

- ซื้อจากร้านค้าที่น่าเชื่อถือ
- ต้องมีฉลากภาษาไทยโดยระบุข้อความอย่างชัดเจน
- ควรมีการทดสอบก่อนใช้ โดยทาเครื่องสำอางเล็กน้อยบริเวณท้องแขน ทิ้งไว้ 24-48 ชั่วโมง
- ตระหนักอยู่เสมอว่า เครื่องสำอาง เป็นผลิตภัณฑ์ใช้ภายนอก มีผลต่อร่างกายเพียงแค่ผิวหนังภายนอกเท่านั้น ไม่สามารถลงลึกถึงผิวชั้นในได้

ดังนั้น คำโฆษณาที่กล่าวอ้างเกินสรรพคุณเกินความจำเป็น คือ การหลอกลวง

อันตราย จากเครื่องสำอางผิดกฎหมาย

เครื่องสำอาง อ้างว่าทำให้
หน้าขาว ผิวขาว
มักพบการลักลอบใส่สาร
ห้ามใช้ที่ผิดกฎหมาย

เครื่องสำอางอันตราย
มักพบ

- ไม่แสดงฉลากภาษาไทย
- โฆษณาสรรพคุณเกินจริง

สารไฮโดรควิโนน

อันตราย ทำให้เกิดการแพ้
ระคายเคือง จุดด่างขาวที่หน้า
เป็นฝ้าถาวร

กรดเรทีโนอิกหรือกรด วิตามินเอ

อันตราย ใช้แล้วหน้าแดง
ระคายเคือง แสบร้อนรุนแรง ผิว
หน้าลอก

สารประกอบของปรอท

อันตราย แพ้ ผื่นแดง ผิวบางลง
พิษสะสมทำให้ทางเดินปัสสาวะ
อักเสบ

คำโฆษณาแบบไหน อย. ไม่อนุญาต

มักอวดอ้าง โฆษณาเกินจริง

- ช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางเพศ
- ช่วยให้ความจำดี
- ช่วยลดน้ำหนัก เฝ้าผลาญไขมันกระชับสัดส่วน

- ทาแล้ว สลายไขมัน
- เต็มริ้วรอยร่องลึก
- ช่วยให้รูปร่างหน้าเรียวเล็ก

มักอวดอ้างรักษาโรค

- รักษาโรคเบาหวาน มะเร็ง หัวใจ
- เสริมสมรรถภาพทางเพศ
- ใช้คำว่า ยอดเยี่ยม หายแน่ ไม่มีผลข้างเคียง

มักอวดอ้างสรรพคุณ เกินจริง/ขัดต่อ กฎหมาย

อย่าหลงเชื่อเด็ดขาด

อ้างบุคคลทางการแพทย์
หรือบุคลากรทางการแพทย์
มาโฆษณา และ
รับรองสรรพคุณ
ผลิตภัณฑ์

อ้างผลการวิจัย

กลยุทธ์
โฆษณาหลวง
4อ.

อ้างดาราดูแล้วได้ผล

อ้างคนป่วยใช้แล้วผล

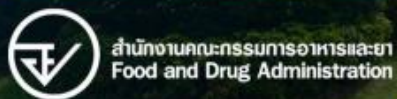
อย. เตือน

" ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร น้ำมันมะพร้าว (ตรา คุณพลอย) "
เลขสารบบอาหาร 70-1-27160-5-0101

อ้างปรับสมดุลร่างกาย
ลดอาการปวดเมื่อย
และปวดกระดูก

ไม่มีการยื่นข้อมูลประสิทธิผล ตามที่กล่าวอ้าง
อย่าหลงเชื่อ อาจเสียเงินเปล่า

เผยแพร่ ณ วันที่ 01/02/66
ผลิตโดย กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

อย. เตือนภัย

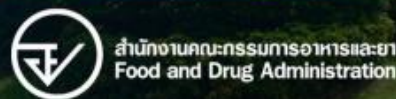
ผลิตภัณฑ์ " THAnOS "
เลขสารบบอาหาร 24-1-09957-1-0107

ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาต
จาก อย. และมีการปลอมเลข อย.
ของผลิตภัณฑ์อื่น

รวมถึงโฆษณาโดยไม่ได้รับอนุญาต
ด้วยข้อความ

"เพิ่มสมรรถภาพ เพิ่มขนาด แข็งตัวได้เต็มที่
ทำให้คุณอึดได้ดั่งใจ มี อย. รับรอง"
อย่าหลงเชื่อ เสี่ยงได้รับอันตราย
จากผลิตภัณฑ์ที่อาจไม่ปลอดภัย

เผยแพร่ ณ วันที่ 19/01/66
ผลิตโดยกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

เคล็ดลับ... ป้องกันข่าวลวงผลิตภัณฑ์สุขภาพอ้างเกินจริง

สังเกตฉลาก

หากพบโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพรักษาโรค ลดความอ้วน ขับสารพิษ ลดไขมันในเลือด และฉลากผลิตภัณฑ์นั้นแสดงเป็นเลขสารบบอาหาร 13 หลัก อยู่ในกรอบเครื่องหมาย อย.

แสดงว่า ขออนุญาตผลิต **เป็น ผลิตภัณฑ์อาหาร ไม่ใช่ ยา** โฆษณานั้นจึงเป็นข่าวลวง ไม่ควรหลงเชื่อ

เปรียบเทียบ

ข้อมูลโฆษณากับข้อมูลบนฉลากผลิตภัณฑ์ที่ได้รับอนุญาต ควรหลีกเลี่ยงถ้าข้อมูลไม่ตรงกัน

พบโฆษณาสรรพคุณหรือโฆษณาเกินจริง **อย่าหลงเชื่อ** ถ้าไม่พบเลขอนุญาตโฆษณา

ขอ -- อาหาร
ขพ -- เครื่องมือแพทย์
ขท -- ยา
เช่น
ขอ. 99/2565 เป็นต้น

3

การสืบค้นข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพ

www.fda.moph.go.th

อย. บริการประชาชน

- ตรวจสอบเลขผลิตภัณฑ์
- ยื่นเรื่องขอเลข อย.
- แจ้งเตือน
- แจ้งเรื่องร้องเรียน

สื่อความรู้
ข่าวสาร อย.

การตรวจสอบเลขผลิตภัณฑ์สุขภาพ ง่ายๆ ผ่าน **LINE @FDAThai**

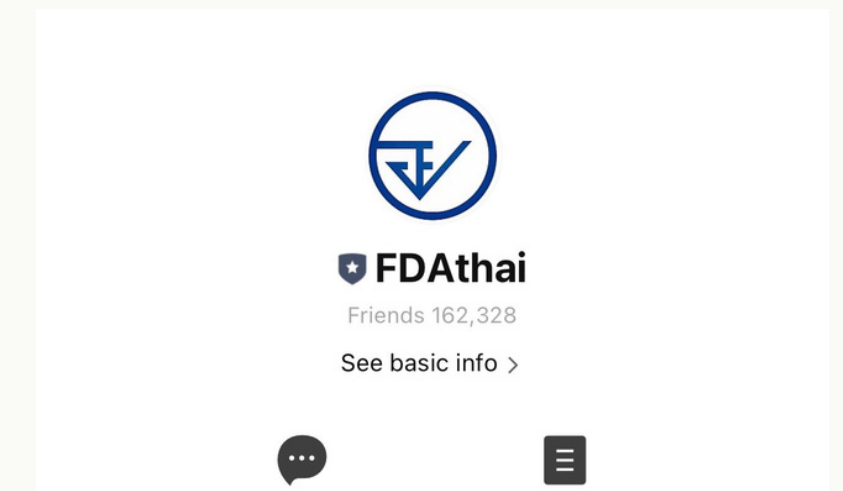

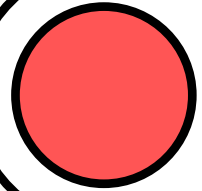
 กดที่เพิ่มเพื่อน ค้นหา ID: @FDATHAI

 กดเพิ่มเพื่อน แล้วเข้าแชท

 ตรงหน้าแชท กดที่เมนู ตรวจสอบเลข
ผลิตภัณฑ์

 เช็กข้อมูลเลข อย. ของผลิตภัณฑ์ โดย
พิมพ์เลข อย.ให้ถูกต้อง

กรณี พบ เลข อย.

Read 13:41 [6520225820001](https://oryor.com/check-product-serial?serial=6520225820001)

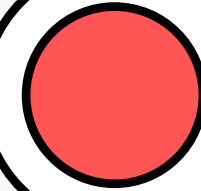
✓ ค้นพบ 1 รายการ

1.ชื่อ : น้ำดื่มตราวิภาวดี
สถานะ : สถานะผลิตภัณฑ์(คงอยู่)/ สถานะสถานที่ (คงอยู่)

คลิกเพื่อดูรายละเอียดเพิ่มเติม
<https://oryor.com/check-product-serial?serial=6520225820001>

สำนักงานคณะกรรมการอาหาร...
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา 88/24 ถนนติวานนท์ อำเภอ...

13:41

กรณี ไม่ พบ เลข อย.

Read 13:41 [6520225810001](https://oryor.com/check-product-serial?serial=6520225810001)

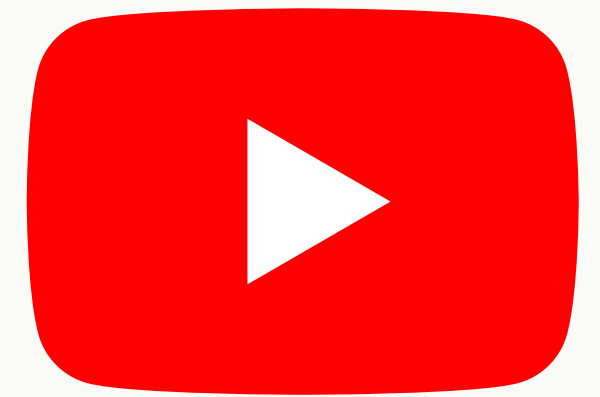
✓ ไม่พบเลขผลิตภัณฑ์ที่ท่านค้นหา
กรณีที่ตรวจสอบเลขผลิตภัณฑ์ อย. ไม่พบอาจเกิดจาก

1. พิมพ์ตัวเล็ก หรือสัญลักษณ์ของผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ถูกต้อง/ไม่ครบถ้วน
2. เป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ขออนุญาตรายใหม่ จึงอาจทำให้ไม่มีข้อมูลในระบบ กรุณาตรวจสอบใหม่ใน 5-7 วัน
3. กรณีเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร/เครื่องสำอาง อาจเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการขออนุญาตที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด จึงอาจไม่มีข้อมูลในระบบ
4. ไม่มีเลขผลิตภัณฑ์ที่ท่านค้นหา

13:41

✓ กรณีพบปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบเลข สามารถแจ้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้ที่

คลิก

ORYOR
.com

หลักสูตรอบรมครูอนามัย สร้างเด็กไทยรอบรู้สุขภาพ

หน้าหลัก | โรงเรียนออนไลน์ | KM Online | กิจกรรมร่วมสนุก | แบบสำรวจความรู้ | คู่มือการใช้งานระบบ | Dashboard

Oryor E-School

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน | ออย น้อย | เจ้าหน้าที่สาธารณสุข | ประชาชนทั่วไป | ผู้สูงอายุ

ข่าวสารจากออย. ดูเพิ่มเติม >

อันตรายในอาหารหมักดอง
 วัตถุดิบ: บอแรกซ์, สารฟอสเฟต และสารกันราหรือสารกันบูด
 มีอันตรายต่อร่างกายอย่างไรบ้าง
 พร้อมวิธีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่ปลอดภัย

อย่าฉีดฆ่าแมลง
 ออย เตือน อายนำยาฆ่าแมลงมาฉีด
 พันปลาแดงเดียว

ออย ยัน ยาลดไข้อันตรายที่พบสารปนเปื้อน
 ไม่มีจำหน่ายในไทย

วัคซีนไทย
 ทำไมต้องฉีดทุกปี?
 เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่
 เปลี่ยนสายพันธุ์ทุกปี
 กระตุ้นภูมิคุ้มกันให้ตรงกับเชื้อที่ระบาดในปัจจุบัน

ปราบเกสสิกรเถื่อน
 ตำรวจสอบสวนกลางร่วม ออย ปราบ
 เกสสิกรเถื่อน ขยายยาเขียว...

KM Online

+ สร้างโฟลด์

FAVORITE

ประวัติการโฟลด์

ORYOR Media

ศูนย์การเรียนรู้
 ด้านผลิตภัณฑ์
 สุขภาพ
 FDA Center
 www.fda.go.th

อย. เปิดตัว FDA Center

คลังสื่อความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
บนระบบออนไลน์

Anywhere ทุกที่
anytime ทุกเวลา
for everyone สำหรับทุกคน

พร้อมรับ!!
ของรางวัลต่าง ๆ
กว่า 300 รางวัล

FDA Center

อ่านรายละเอียด
เพิ่มเติม

หมายเหตุ:
 1. สงวนสิทธิ์ในการรับของรางวัล 1 ท่านต่อ 1 สิทธิ์
 2. อย. ขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงของรางวัล ข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ
 ได้ตามความเหมาะสม โดยไม่ต้องทำการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าแต่อย่างใด
 3. หากมีข้อซักถามเพิ่มเติม กรุณาติดต่อเบอร์โทรศัพท์ 0 2590 7110 หรือไลน์ไอดี @652dqoae

ร่วมตอบแบบสอบถาม

ศูนย์การเรียนรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
ออนไลน์ (FDA CENTER)

ลุ้นรับ! ถุงผ้าสุดชิคจาก อย.
จำนวน 10 รางวัล

FDA Center

4

ช่องทางการร้องเรียน

มาด้วยตนเองที่

ศูนย์จัดการเรื่องร้องเรียนและปราบปรามการ
กระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

**สายด่วน อย.
1556**

ส่งจดหมายที่

ตู้ ปณ 1556 ปณฝ.กระทรวงสาธารณสุข
นนทบุรี 11004

**ส่งจดหมาย
1556@fda.moph.go.th**

Thank you

